

BOSHLANG'ICH SINFLARDA TARBIYAVIY ISHLARNI TASHKIL ETISHDA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR

Abdusamatova Go'zalxon Akram qizi

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti

PRIE - 73U 4- kurs talabasi

ANNOTATSIYA: *Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Zamonaviy ta'lim jarayonida o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishi, ijtimoiy faolligi va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlarning ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, tarbiyaviy ishlarni samarali tashkil etishda interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va kreativ yondashuvlarning roli ochib berilgan.*

Kalit so'zlar: *innovatsion pedagogika, tarbiyaviy ishlar, boshlang'ich ta'lim, interfaol metodlar, AKT, shaxs rivoji, pedagogik texnologiya*

ANNOTATION: *This article discusses the theoretical and practical aspects of organizing educational activities in primary school using innovative pedagogical technologies. The importance of innovative approaches in developing students' personal growth, social activity, and independent thinking skills in modern education is analyzed. Furthermore, the role of interactive methods, information and communication technologies, and creative approaches in effectively organizing educational activities is highlighted.*

Keywords: *innovative pedagogy, educational activities, primary education, interactive methods, ICT, personal development, pedagogical technology*

АННОТАЦИЯ: *В данной статье рассматриваются теоретические и практические аспекты организации воспитательной работы в начальной школе с использованием инновационных педагогических технологий. Анализируется значение инновационных подходов в развитии личности учащихся, их социальной активности и навыков самостоятельного мышления*

в условиях современного образования. Также раскрывается роль интерактивных методов, информационно-коммуникационных технологий и креативных подходов в эффективной организации воспитательной работы.

Ключевые слова: инновационная педагогика, воспитательная работа, начальное образование, интерактивные методы, ИКТ, развитие личности, педагогические технологии

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan tub islohotlar jarayonida boshlang'ich ta'lim bosqichiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Chunki aynan ushbu bosqichda o'quvchilarning shaxs sifatida shakllanishi, ularning dunyoqarashi, axloqiy qadriyatlari va ijtimoiy faolligi rivojlanadi. Shu bois boshlang'ich sinflarda nafaqat bilim berish, balki tarbiyaviy ishlarni samarali tashkil etish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ta'lim sharoitida an'anaviy yondashuvlar o'quvchilarning ehtiyojlarini to'liq qondira olmayapti. Shu sababli ta'lim jarayoniga innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish zarurati tobora ortib bormoqda. Innovatsion texnologiyalar o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, ularni faol ishtirok etishga undash hamda tarbiyaviy jarayonni samarali tashkil etishga xizmat qiladi¹.

Boshlang'ich sinflarda tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish o'quvchilarning shaxsiy rivoji, ijtimoiylashuvi hamda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni o'zlashtirishida muhim omil hisoblanadi². Xususan, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, o'yin texnologiyalari va kreativ topshiriqlar orqali o'quvchilarda jamoada ishlash, muammoli vaziyatlarni hal etish, erkin fikr bildirish kabi ko'nikmalar shakllantiriladi. Shuningdek, tarbiyaviy ishlarning mazmunini boyitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'qituvchidan yuqori kasbiy mahorat, ijodkorlik va innovatsion fikrlashni talab etadi. Bu esa o'z navbatida pedagog kadrlarni tayyorlash

¹ Jo'rayev R.X. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2023. – 276 b.

² Musurmonova O.A. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. – Toshkent: Tafakkur, 2022. – 210 b.

va ularning malakasini oshirish masalalariga ham yangicha yondashishni taqozo etadi.

ASOSIY QISM

Boshlang'ich ta'lim tizimi uzluksiz ta'limning eng muhim bo'g'ini hisoblanib, unda o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishi, axloqiy qarashlari va ijtimoiy faoliyati shakllanadi. Shu bois ushbu bosqichda tarbiyaviy ishlarni samarali tashkil etish dolzarb pedagogik muammolardan biri sifatida qaraladi. Tarbiyaviy ishlar nafaqat o'quvchilarning ma'naviy-axloqiy kamolotini ta'minlaydi, balki ularni jamiyatda faol ishtirok etishga tayyorlaydi. Zamonaviy ta'lim muhitida innovatsion pedagogik texnologiyalar muhim o'rin egallaydi³. Ular o'quv jarayonini faollashtirish, o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish va ta'lim-tarbiya samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Innovatsion texnologiyalar deganda pedagogik jarayonga yangicha yondashuvlar, interfaol metodlar, raqamli vositalar va kreativ usullarni qo'llash tushuniladi. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun o'yin asosidagi, vizual va interaktiv metodlar yuqori natija beradi.

Tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda interfaol metodlardan foydalanish alohida ahamiyatga ega. Interfaol metodlar o'quvchilarni passiv tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida jalb etadi. Bunday metodlar orqali o'quvchilar o'z fikrini erkin bayon etishga, boshqalar fikrini tinglashga va hurmat qilishga o'rganadi. Masalan, "Aqliy hujum", "Klaster", "Rol o'ynash", "Bahs-munozara" kabi metodlar o'quvchilarda muloqot madaniyatini, tanqidiy fikrlashni va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Boshlang'ich sinflarda tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ham muhim ahamiyat kasb etadi⁴. AKT vositalari orqali dars va tarbiyaviy mashg'ulotlar yanada qiziqarli, tushunarli va samarali tashkil etiladi. Multimedia taqdimotlari, videoroliklar, elektron o'yinlar va interaktiv platformalar o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladi hamda ularning bilimlarni tez va samarali o'zlashtirishiga yordam beradi.

³ Abduqodirov A.A. Pedagogik texnologiyalar va ularni ta'lim jarayonida qo'llash. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 256 b.

⁴ Axmedova M.X. Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: Innovatsiya nashriyoti, 2022. – 198 b.

Shu bilan birga, AKT vositalari o'quvchilarda axborot bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan tarbiyaviy ishlar o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish imkonini beradi. Har bir o'quvchining qiziqishi, qobiliyati va ehtiyojidan kelib chiqib, mos metod va vositalarni tanlash mumkin bo'ladi. Bu esa differensial yondashuvni amalga oshirishga zamin yaratadi. Natijada o'quvchilarning har biri o'z imkoniyatlarini to'liq namoyon etish imkoniga ega bo'ladi⁵. Tarbiyaviy ishlar jarayonida o'yin texnologiyalaridan foydalanish ham yuqori samaradorlikka ega. O'yinlar orqali o'quvchilar murakkab tushunchalarni oson o'zlashtiradi, shuningdek, ularning ijodiy fikrlashi rivojlanadi. Didaktik o'yinlar, rolli o'yinlar va harakatli o'yinlar bolalarning yosh xususiyatlariga mos ravishda tashkil etilganda, tarbiyaviy maqsadlarga erishishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. O'yin jarayonida o'quvchilar ijtimoiy rollarni o'zlashtiradi, mas'uliyatni his qiladi va jamoaviy hamkorlikni o'rganadi.

Kreativ yondashuvlar ham innovatsion pedagogik texnologiyalarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda turli ijodiy topshiriqlar, loyiha ishlari va muammoli vaziyatlardan foydalanish o'quvchilarning tasavvur doirasini kengaytiradi⁶. Masalan, "Mening orzuimdagi maktab", "Tabiatni asraymiz", "Yaxshi inson qanday bo'ladi?" kabi mavzularda kichik loyihalar tashkil etish o'quvchilarning fikrlash faolligini oshiradi hamda ularni mustaqil qaror qabul qilishga o'rgatadi. Boshlang'ich sinflarda tarbiyaviy ishlarni samarali tashkil etishda o'qituvchining roli nihoyatda katta. O'qituvchi innovatsion texnologiyalarni puxta egallagan, ijodkor va tashabbuskor bo'lishi zarur. U tarbiyaviy jarayonni rejalashtirishda zamonaviy yondashuvlardan foydalanishi, o'quvchilarning ehtiyoj va qiziqishlarini inobatga olishi lozim. Shu bilan birga, o'qituvchi o'quvchilar bilan

⁵ Begimqulov U.Sh. Ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari. – Toshkent: O'zbekiston, 2020. – 220 b.

⁶ Ismoilova Z.K. Innovatsion pedagogika asoslari. – Toshkent: Akademnashr, 2021. – 240 b.

do'stona munosabat o'rnatishi, ularni qo'llab-quvvatlashi va rag'batlantirishi muhimdir.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan tarbiyaviy ishlar o'quvchilarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, vatanparvarlik, insonparvarlik, mehnatsevarlik, halollik kabi fazilatlarni singdirishda zamonaviy metodlar samarali natija beradi. Tarbiyaviy tadbirlar, suhbatlar, loyihalar va interaktiv mashg'ulotlar orqali o'quvchilarning ma'naviy dunyosi boyitiladi. Shuningdek, ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish tarbiyaviy ishlarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Innovatsion yondashuvlar ota-onalarni ham ta'lim-tarbiya jarayoniga faol jalb etishga imkon beradi. Masalan, onlayn platformalar, ota-onalar yig'ilishlari va birgalikdagi loyihalar orqali o'quvchilarning rivojlanishi yanada samarali tashkil etiladi.

Umuman olganda, boshlang'ich sinflarda tarbiyaviy ishlarni innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish ta'lim samaradorligini oshirishga, o'quvchilarning shaxs sifatida har tomonlama rivojlanishiga hamda ularni zamonaviy jamiyat talablariga mos holda tarbiyalashga xizmat qiladi. Bu esa ta'lim tizimining sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarilishiga zamin yaratadi.

XULOSA

Yuqorida keltirilgan fikr-mulohazalar va tahlillar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinflarda tarbiyaviy ishlarni samarali tashkil etish zamonaviy ta'lim tizimining eng muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash ushbu jarayonning sifat va samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etilgan tarbiyaviy ishlar o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ular o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik, muloqot madaniyati va jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Shuningdek, interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi ortadi hamda ularning faolligi sezilarli darajada oshadi.

Boshlang‘ich ta‘lim bosqichida tarbiyaviy ishlarni innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etish o‘qituvchidan yuqori kasbiy mahorat, ijodiy yondashuv va zamonaviy bilimlarni talab etadi. Shu sababli pedagog kadrlarning malakasini oshirish, ularni yangi pedagogik texnologiyalar bilan tanishtirish va amaliyotga joriy etish dolzarb vazifa bo‘lib qolmoqda. Shu bilan birga, tarbiyaviy ishlarning samaradorligini oshirishda o‘quvchi, o‘qituvchi va ota-onalar hamkorligi muhim ahamiyat kasb etadi. Innovatsion yondashuvlar bu hamkorlikni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi va ta‘lim-tarbiya jarayonini yaxlit tizim sifatida tashkil etishga imkon yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich sinflarda tarbiyaviy ishlarni innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish o‘quvchilarning har tomonlama barkamol shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi. Bu esa kelajakda jamiyatning intellektual va ma‘naviy salohiyatini oshirishga zamin yaratadi. Shunday ekan, ta‘lim jarayoniga innovatsiyalarni keng joriy etish va ularni amaliyotda samarali qo‘llash bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri bo‘lib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abduqodirov A.A. Pedagogik texnologiyalar va ularni ta‘lim jarayonida qo‘llash. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 256 b.
2. Axmedova M.X. Boshlang‘ich ta‘lim pedagogikasi. – Toshkent: Innovatsiya nashriyoti, 2022. – 198 b.
3. Begimqulov U.Sh. Ta‘limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari. – Toshkent: O‘zbekiston, 2020. – 220 b.
4. Ismoilova Z.K. Innovatsion pedagogika asoslari. – Toshkent: Akademnashr, 2021. – 240 b.
5. Jo‘rayev R.X. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2023. – 276 b.
6. Musurmonova O.A. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. – Toshkent: Tafakkur, 2022. – 210 b.
7. Qosimova N.T. Boshlang‘ich sinflarda tarbiyaviy ishlarni tashkil etish metodikasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2021. – 184 b.